

Resumé

Københavns onomastiske landskab, konventioner, diskurser og grammatik

Line Sandst
Københavns Universitet

Foredraget præsenterer mit ph.d.-projekt ”Urbane stednavne – storbyens sproglige dimension”. Jeg har indsamlet samtlige toponymer (gadenavne, navne på pladser, kirker, huse, institutioner, kommercielle navne m.m.) inden for tre undersøgelsesområder, men da mine undersøgelsesområder er meget forskellige, foretager jeg stilistisk-retoriske diskursanalyser (i Paul de Mansk forstand) med forskellige tematiske omdrejningspunkter for hvert område.

På *Nørrebro* undersøger jeg, hvordan ”sted” konstrueres som onomastisk-retorisk strategi med fokus på gruppenavngivne områder. Jeg kalder fænomenet ”onomastisk skalareduktion” og præsenterer eksempler herpå.

I *Carlsberg Byen* undersøger jeg trends og paradigmer for navnevalg. Området er under byudvikling fra industriområde til ny bydel og derfor bygges og navngives nye bygninger, gader og pladser. Jeg har foretaget stednavneoptegnelser på området og sammenligner de uofficielle stednavne, der længe har været i brug og stadig anvendes blandt Carlsbergs medarbejdere, med de stednavne, der vælges af byudviklingsfirmaet (Carlsberg Byen A/S) i samarbejde med Vejnavnenævnet. Der er stilistisk-retorisk forskel på de uofficielle, men anvendte navne, og de navne, der er blevet endeligt udvalgt som

offentlige navne. Jeg undersøger forskellenes beskaffenhed for at undersøge konsekvenserne af den nye bydels stedsbranding gennem de onomastiske (fra)valg.

I *Indre By* undersøger jeg kommercielle navne og navnedannelsesprocessen. Når proprier dannes af appellativer, kræver det både tid og konvention i processen fra appellativ over dobbelttilværelsen appellativ og proprium, inden de semantiske konnotationer og associationer træder i baggrunden til fordel for ren identitetsudpegende funktion.

Dog ses tegn på, at navngiverne enten ikke er bevidste om proprialiseringsprocessen, eller at de ønsker at fastholde et dobbeltmoment af grammatisk singularisering og samtidig kommunikation af, eksempelvis hvad butikken sælger. Dette bliver især tydeligt, når multimodalitetsteorier appliceres på navnestoffet, men viser sig også ved de talrige appellativer, der skrives på skilte, og fysisk placeres de steder i byrummet, hvor der hersker en stærk diskurs for at placere proprier. På denne vis har intenderede stilistisk-retoriske strategier en indvirkning på forholdet mellem proprium og appellativ, men med forskelligt udfald til følge.